

GENERALINIO ADVOKATO
L. A. GEELHOED IŠVADA,
pateikta 2004 m. balandžio 29 d.¹

I — Įvadas

su taikytina teise, netinkamu perkėlimu. Direktyvos perkėlimo terminas baigėsi 1994 m. gruodžio 31 d.

1. Europos Bendrijų Komisija, pareikšdama šį ieškinį dėl pažeidimo, grindžiamą EB 226 straipsniu, teigia, kad Ispanijos Karalystė, nevysiškai perkeldama į savo teisę 1993 m. balandžio 5 d. Tarybos direktyvą 93/13/EEB dėl nesąžiningų sąlygų sutartyse su vartotojais², neįvykdė įsipareigojimų pagal EB sutartį ir minėtą direktyvą.

II — Pirmasis Komisijos kaltinimas: direktyvos 5 straipsnio trečiasis sakiny

3. Pirmasis kaltinimas yra dėl direktyvos 5 straipsnio trečiojo sakinio netinkamo perkėlimo į Ispanijos teisę. 5 straipsnis, kaip pagrindinė taisyklė, nustatyto, kad tose sutartyse, kur vartotojui siūlomos sąlygos pateikiamos raštu, jas visada reikia išdėstyti aiškia, suprantama kalba. Toliau šio straipsnio antrajame ir trečiajame sakiniuose yra tokia aiškinimo taisyklė:

2. Komisijos ieškinys konkrečiai susijęs su dviem aspektais. Pirmasis yra dėl to, kad Ispanijos Karalystė netinkamai perkėlė į savo teisę direktyvos 5 straipsnio trečiajame sakinyje nustatytą aiškinimo taisyklę. Antrasis – dėl direktyvos 6 straipsnio 2 dalies, susijusios

„<...> Atsiradus abejonų dėl sąlygos reikšmės, interpretuojama vartotojo naudai. Ši taisyklė dėl interpretavimo netaikoma 7 straipsnio 2 dalyje nustatytoms procedūroms.“

¹ — Originalo kalba: olandų.

² — OL L 95, p. 29, toliau – direktyva.

Šios 7 straipsnio 2 dalyje numatytos procedūros yra tai, kas sutartinai vadinama grupiniais ieškiniais dėl nutraukimo, t. y. procedūros, „<...> pagal kurias asmenys arba organizacijos, pagal nacionalinės teisės aktus turinčios teisėtą interesą apsaugoti vartotojus, gali pagal atitinkamus nacionalinės teisės aktus iškelti bylą teismuose arba kompetentingose administracinėse institucijose, kad būtų priimtas sprendimas dėl to, ar bendram naudojimui parengtos sutarčių sąlygos yra sąžiningos, ar ne, ir galėtų būti pritaikytos tinkamos bei veiksmingos priemonės, užkertančios kelią tolesniam tokių sąlygų naudojimui“. Pagal direktyvos 3 straipsnio 1 dalį sąlyga laikoma „nesąžininga“, „<...> jeigu pažeidžiant sąžiningumo reikalavimą dėl jos atsiranda ryškus neatitikimas tarp iš sutarties kylančių šalių teisių ir pareigų vartotojo nenaudai“.

4. Direktyva į Ispanijos teisę buvo perkelta 1998 m. balandžio 13 d. Įstatymu Nr. 7/1998 dėl bendrųjų sutarčių sąlygų³ (toliau – Įstatymas Nr. 7/1998), iš dalies keičiančiu 1984 m. liepos 19 d. Bendrąjį įstatymą Nr. 26/1984 dėl vartotojų ir naudotojų apsaugos⁴ (toliau – Bendrasis įstatymas Nr. 26/1984). Bendrojo įstatymo Nr. 26/1984 10 straipsnio 2 dalis, iš dalies pakeista Įstatymu Nr. 7/1998, perkelia direktyvos 5 straipsnį taip:

„Atsiradus abejonių dėl sąlygos reikšmės, aiškinama vartotojo naudai.“

Nuostata, atitinkanti direktyvos 5 straipsnio trečiąjį sakinį, Ispanijos teisėje nebuvo priimta.

5. Komisija teigia, jog nepatikslinęs, kad 5 straipsnio antrajame sakinyje numatyta vartotojui palankaus aiškinimo taisyklė netaikoma grupiniams ieškiniams dėl nutraukimo, Ispanijos teisės aktų leidėjas netinkamai perkėlė šią nuostatą į savo vidaus teisę. Ji teigia, kad tai gali pakenkti šiems ieškiniams dėl nutraukimo, nes pardavėjas arba tiekėjas, remdamasis būtent šia aiškinimo taisykle, galėtų pasiekti, jog ši sąlyga nebūtų laikoma nesąžininga. Priešingai nei teigia Ispanijos vyriausybė, iš dalies pakeisto Bendrojo įstatymo Nr. 26/1984 10 straipsnio 2 dalis neleidžia daryti išvados, kad ši aiškinimo taisyklė taikoma tik individualių ieškinų atveju. Nesant aiškių nuostatų, pagal kurias ši taisyklė taikoma tik individualiems ieškiniams, darytina išvada, kad ji taikoma abiejų rūšių ieškiniams.

6. Ispanijos vyriausybė tvirtina, kad Ispanijos teisės aktuose numatomi ir individualūs, ir grupiniai ieškiniai ir kad direktyvos 5 straips-

3 – Ley 7/1998, de 13 de abril, sobre Condiciones Generales de la Contratación, Boletín Oficial del Estado n° 89, du 14 avril 1998, p. 12304.

4 – Ley General 26/1984, de 19 de julio, para la Defensa de los Consumidores y Usuarios, Boletín Oficial del Estado n° 176, du 24 juillet 1984, p. 21686.

nio antrojo sakinio aiškinimo taisyklė taikoma tik individualiems ieškiniams. Šiuo atžvilgiu ji priduria: jei grupinio ieškinio rezultatas yra tas, kad kuri nors sąlyga pagal bendruosius aiškinimo metodus laikoma neaiškia arba nesąžininga, šis ieškinys bus patenkintas, neatsižvelgiant į tai, jog siauresnis kuriam nors vartotojui palankus aiškinimas galėtų ką nors pakeisti. Be to, Ispanijos vyriausybė teigia, kad Ispanijos teisės aktuose, kuriais suteikiama didesnė nei direktyvoje numatyta apsauga, yra nustatytas visais atvejais nesąžiningų sąlygų sąrašas. Šio sąrašo imperatyvumas neleidžia remtis vartotojui palankiu aiškinimu, siekiant grupinius ieškinius dėl nutraukimo padaryti neveiksmingus. Kadangi tai akivaizdu, Ispanijos vyriausybė nemato reikalo direktyvos 5 straipsnio trečiojo sakinio pažodžiui perkelti į Ispanijos teisės aktus. Jos manymu, šios taisyklės taikymas Ispanijos teisės sistemoje yra pakankamai užtikrintas. Šiuo atžvilgiu ji taip pat daro nuorodą į Ispanijos civilinio kodekso 1228 straipsnį, kuriame nustatyta, kad „neaiškių sutarties sąlygų aiškinimas neturi suteikti pranašumo šaliai, kuri yra atsakinga už šį neaiškumą“. Pagaliau *Tribunal Supremo* nutarė, kad ši taisyklė taikoma ir prisijungimo sutartims.

7. Pirmojo kaltinimo atžvilgiu šalys labiau nesutaria ne dėl direktyvos 5 straipsnyje nustatytos pareigos turinio, bet dėl būdo, kuriuo ši pareiga turėtų būti perkelta į vidaus teisę. Komisija mano, kad direktyvos 5 straipsnio trečiajame sakinyje nustatytos

vartotojui palankesnio aiškinimo taisyklės apribojimas, taip pat žinomas kaip aiškinimas *contra preferentem*, turėtų būti aiškiai suprantamas iš įstatymo formuluotės. Ispanijos vyriausybė remiasi tuo, jog iš Ispanijos įstatymo bendrosios struktūros matyti, kad ši aiškinimo taisyklė taikoma tik individualiems ieškiniams ir kad todėl nėra būtina aiškiai numatyti, jog ji netaikoma grupinių ieškinių dėl nutraukimo direktyvos 7 straipsnio 2 dalies prasme atveju. Iš esmės Ispanijos vyriausybė teigia, kad ieškinio, kuriuo siekiama uždrausti tam tikrų nesąžiningų sąlygų bendrą naudojimą, atveju neturi būti taikomas (individualiam) vartotojui palankus aiškinimas.

8. Gausi Teisingumo Teismo praktika tiksliai apibrėžė, kad valstybės narės turi teisę laisvai pasirinkti direktyvoje nustatyto tikslo siekimo formą ir būdus, kaip numatyta EB 249 straipsnyje. Šiuo atžvilgiu Teisingumo Teismas yra nusprendęs, kad perkeltiant direktyvą į vidaus teisę nebūtinai reikalaujama jos nuostatas formaliai ir pažodžiui atkartoti aiškiose bei specialiose teisės normose. Atsižvelgiant į turinį, perkeltiant gali pakakti bendro teisinio konteksto, jeigu jis pakankamai aiškiai ir tiksliai užtikrina visišką direktyvos taikymą, – kad kai ta direktyva siekiama privatiems asmenims sukurti tam tikras teises, šie asmenys galėtų jas visas žinoti bei prirėkus jomis remtis nacionali-

niuose teismuose⁵. Pastarasis aspektas ypač svarbus, kai direktyva tam tikras teises pripažįsta kitos valstybės narės piliečiams, o taip visada yra vartotojų apsaugos atveju.

9. Todėl nacionalinė teisė turi užtikrinti, kad direktyva siekiamas rezultatas bus tikrai pasiektas. Direktyva privatiems asmenims suteiktos teisės turi būti įtvirtintos aiškiai ir tiksliai. Be to, reikia užtikrinti, kad jų laikymąsi būtų galima veiksmingai įgyvendinti kompetentingose nacionalinėse instancijose (teismuose). Jei teisės aktas palieka tam tikrų abejonių dėl nacionalinės teisės atitikties direktyvos, kuria siekiama pripažinti privatiems asmenims tam tikras teises, nuostatoms, šios abejonės negali būti panaikintos tas teisės nuostatas aiškinant sistemiskai, arba nacionaliniams teismams naudojantis galimybe taikyti direktyvą atitinkantį aiškinimą. Kaip nutarė Teisingumo Teismas, nacionalinė teismų praktika, darant prielaidą, kad ji yra nusistovėjusi, nacionalinės teisės nuostatas aiškinanti manomai direktyvos reikalavimus atitinkančia prasme, nepatenkina aiškumo ir tikslumo principų, kurie reikalaujami teisiniu tikrumu užtikrinti⁶.

10. Kadangi direktyvos 5 straipsnio antrasis sakinyje į Ispanijos teisę buvo perkeltas

pažodžiui, šiuo atveju galima kelti klausimą, ar iš to taip pat pakankamai aiškiai matyti, kad ši aiškinimo taisyklė taikoma tik individualių ieškinų atveju, todėl, remiantis direktyvos 5 straipsnio trečiuoju sakiniu, ji netaikoma grupiniams ieškiniams dėl nutraukimo. Kad būtų galima įvertinti, ar šiuo atžvilgiu direktyvos nustatytas tikslas yra pasiektas, visų pirma reikia išsamiau įvertinti šios iš pirmo žvilgsnio paradoksalios nuostatos *ratio legis*.

11. Direktyvos 5 straipsnio antrame sakinyje nustatyta aiškinimo taisyklė yra papildoma, nes ji taikoma tik jei yra abejojama dėl sąlygos reikšmės ją aiškinus pagal įprastus metodus. Kilus ginčui tarp vartotojo ir pardavėjo arba tiekėjo dėl sutarties sąlygos, ji bus aiškinama vartotojo naudai. Šios sąlygos neaiškumas ir iš to kylančios pasekmės priskiriami pardavėjui arba tiekėjui. Taip yra tais atvejais, kai sutartis jau sudaryta ir sprendimas dėl sąlygos sąžiningumo turi būti priimtas po sutarties sudarymo. Ši aiškinimo taisyklė atitinka direktyvos tikslą apsaugoti vartotojus (tarptautinių) sandorių atveju.

12. Vartotojų organizacijų pareiškiami grupiniai ieškiniai dėl nutraukimo skiriasi pagal savo pobūdį tam tikrų esminių klausimų atžvilgiu nuo individualių vartotojų pareišk-

5 — Žr., *inter alia*, 1991 m. gegužės 30 d. Sprendimą *Komisija prieš Vokietiją* (C-361/88, Rink. p. I-2567, 15 punktas) ir 1995 m. rugpjūčio 11 d. Sprendimą *Komisija prieš Vokietiją* (C-433/93, Rink. p. I-2303, 18 punktas).

6 — 2001 m. gegužės 10 d. Sprendimas *Komisija prieš Nyderlandus* (C-144/99, Rink. p. I-3541, 21 punktas).

kiamų ieškinių pardavėjui. Taigi dėl preventinio pobūdžio jų tikslas yra apskritai apsaugoti vartotoją nuo nesąžiningomis laikytinų sąlygų naudojimo bendrosiose sąlygose. Šitaip nelygią vartotojo ir pardavėjo arba tiekėjo padėtį kompensuoja pozityvus kito subjekto nei vartotojas išikišimas⁷. Tokios sąlygos vertinamos abstrakčiai, neatsižvelgiant į ieškovo asmeninį suinteresuotumą rezultatu.

13. Pareiškus ieškinį direktyvos 7 straipsnio 2 dalies prasme, teismas arba kompetentinga administracinė institucija turi, remdamasis (-i) įprastais vidaus teisės aiškinimo metodais, nuspręsti, ar sąlyga yra sąžininga direktyvos 3 straipsnio 1 dalies prasme, ar ne, ir užkirsti kelią šios sąlygos naudojimui. Jei, atsiradus abejonei ir naudojantis *contra preferentem* taisykle, ginčijamą sąlygą galima aiškinti vartotojo naudai, ji liks taikytina, ir tai nebūtinai atitiks vartotojo interesus. Kad būtų gautas vartotojui palankiausias rezultatas, grupinio ieškinio dėl nutraukimo atveju, atliekant vertinimą *in abstracto*, reikia laikyti, kad sąlyga turi neigiamų pasekmių vartotojui. Taigi paradoksas yra tas, kad vartotojui nepalankus aiškinimas suteikia jam didesnę apsaugą.

14. Dėl šios priežasties 5 straipsnio antrojo sakinio aiškinimo taisyklė netaikoma grupinio ieškinio dėl nutraukimo atveju. Bendrosiose sąlygose nurodytos sąlygos, skirtos taikyti daugeliui sutartinių santykių, pagal direktyvos 5 straipsnio pirmąjį sakinį turi būti išdėstytos pakankamai aiškiai ir vartotojui suprantama kalba. Jų reikšmė neturi priklausyti nuo galimų skirtingų šių sąlygų aiškinimo būdų.

15. Darytina išvada, jog vidaus teisės sistemoje turi būti užtikrinta, kad grupinių ieškinių dėl nutraukimo direktyvos 7 straipsnio 2 dalies prasme atveju nagrinėjant bendram naudojimui skirtas sąlygas galiausiai būtų gautas vienas iš vartotojams palankiausių rezultatų. Pagal direktyvos bendrą struktūrą šis rezultatas pasiekiamas nagrinėjimu atveju netaikant *contra preferentem* taisyklės, nes reikia remtis tik nacionalinėje teisėje egzistuojančiais aiškinimo metodais.

16. Ispanijos vyriausybė teigia, kad direktyvos siekiamą rezultatą užtikrina, viena vertus, su vartotojų apsauga susijusių teisės aktų bendra struktūra ir, kita vertus, sutartims taikomos bendrosios sąlygos. Tai, kad direktyvos 5 straipsnio antrasis sakinyss pakartojamas tik su individualiais ieškiniais susijusiose nuostatose (Bendrojo įstatymo Nr. 26/1984, iš dalies pakeisto Įstatymu Nr. 7/1998,

7 — 2000 m. birželio 27 d. Sprendimas *Océano Grupo Editorial ir Salvat Editores* (C-240/98 ir C-244/98, Rink. p. I-4941, 27 punktą) ir 2002 m. sausio 24 d. Sprendimas *Komisija prieš Italiją* (C-372/99, Rink. p. I-819, 14 ir 15 punktai).

10 straipsnio 2 dalis), reiškia, jog jame nurodyta aiškinimo taisyklė netaikoma grupiniams ieškiniams dėl nutraukimo, kaip numatyta direktyvos 5 straipsnio trečiajame sakinyje. Pastariesiems ieškiniams taikomas Įstatymo 7/1998 IV skyrius (12–20 straipsniai). Be to, Ispanijos vyriausybė teigia, kad Ispanijos teisė suteikia didesnę apsaugą nei direktyva, nes Ispanijos teisėje pateikiamas pagal įstatymą niekinių sąlygų „juodasis“ sąrašas. Taigi visiškas direktyvos taikymas užtikrinamas taip pat, kiek tai susiję su sąlygų vertinimu grupinių ieškinių dėl nutraukimo atveju.

17. Tai prieštarauja tam, kad, Komisijos teigimu, Ispanijos teisėje yra nuorodų, jog vartotojui palankaus aiškinimo taisyklė yra bendrojo taikymo. Bendrojo įstatymo Nr. 26/1984, iš dalies pakeisto Įstatymu Nr. 7/1998, 10 straipsnio, einančio po straipsnio, kuriame nustatyta ši aiškinimo taisyklė, 3 dalyje teigiama, kad sąlygoms, kurios yra bendrųjų sąlygų pobūdžio įstatymo dėl sutartims taikomų bendrųjų sąlygų prasme, yra „taip pat“ taikomos šio įstatymo nuostatos. Šio įstatymo 6 straipsnio 2 dalyje taip pat yra vartotojui palankaus aiškinimo taisyklė: abejonės dėl neaiškių bendrųjų sutarties sąlygų sprendžiamos prie sutarties prisijungiančios šalies naudai. Jei Ispanijos teisės aktų leidėjas būtų norėjęs aiškinimo taisyklės taikymą apriboti individualiais ieškiniais, jis būtų galėjęs tai aiškiai padaryti

arba Bendrojo įstatymo Nr. 26/1984 10 straipsnio 3 dalyje, arba Įstatymo Nr. 7/1998 6 straipsnyje. Kadangi jis to nepadarė, galima daryti logišką išvadą, jog ši taisyklė taikoma abiejų rūšių ieškiniams.

18. Nesant konkrečios informacijos, kad taisyklė *contra preferentem* nagrinėjant sąlygas grupinių ieškinių dėl nutraukimo atveju yra taikoma pažeidžiant direktyvą, negalima tvirtinti, jog direktyvos nustatytas rezultatas Ispanijos teisės sistemoje nepasiektas. Vis dėlto atitinkamų įstatymo nuostatų taikymo sritis rodo, kad yra teisinė galimybė, jog ši aiškinimo taisyklė galėtų būti taikoma direktyvos 7 straipsnio 2 dalyje nurodytais atvejais. Kai teisės aktų nuostatų aiškinimo taisyklė turi lemiama reikšmę šių nuostatų turiniui, ji turi būti įtvirtinta tokiu pat būdu kaip ir nuostatos, su kuriomis ji susijusi. Šiomis aplinkybėmis manau, kad Ispanijos teisė nepakankamai užtikrina, jog direktyvos 5 straipsnio 2 dalyje numatyta aiškinimo taisyklė negalėtų būti taikoma direktyvos 7 straipsnio 2 dalyje numatytiems ieškiniams.

19. Todėl pirmasis Komisijos kaltinimas yra pagrįstas.

III — Antrasis Komisijos kaltinimas: direktyvos 6 straipsnio 2 dalis

20. Antrasis Komisijos kaltinimas yra dėl būdo, kuriuo direktyvos 6 straipsnio 2 dalis buvo perkelta į Ispanijos teisę. Šioje nuostatoje nustatyta:

„Valstybės narės imasi reikiamų priemonių, kad vartotojas neprarastų šia direktyva teikiamos apsaugos sutarčiai taikytina teise pasirenkant Bendrijai nepriklausančios valstybės teisę, jei pastaroji yra artimai susijusi su valstybių narių teritorija.“

21. Bendrojo įstatymo Nr. 26/1984, iš dalies pakeisto Įstatymu Nr. 7/1998, 10a straipsnio trečioji pastraipa, kuria direktyvos 6 straipsnio 2 dalis perkeliama į Ispanijos teisę, yra išdėstyta taip: „1980 m. Romos konvencijos dėl sutartinės prievolės taikytinos teisės 5 straipsnyje nustatytais sąlygomis vartotojų apsaugos nuo nesąžiningų sąlygų taisyklės yra taikomos neatsižvelgiant į šalių pasirinktą sutarčiai taikytiną teisę“.

22. Romos konvencijos dėl sutartinės prievolės taikytinos teisės (toliau – 1980 m.

Romos konvencija) 5 straipsnio 2 dalyje, trumpai tariant, yra numatyta, kad šalių pasirinkimas neatima vartotojo teisės į apsaugą, teikiamą valstybės, kurioje jis turi nuolatinę gyvenamąją vietą, imperatyvios teisės normos, jeigu yra viena iš šiame straipsnyje numatytų situacijų. Pagal 1980 m. Romos konvencijos 5 straipsnio 1 dalį ši nuostata taikoma vartotojų sudarytoms sutartims, kurių dalykas yra prekių tiekimas arba paslaugų teikimas, taip pat tokio tiekimo ar teikimo finansavimui skirtoms sutartims.

23. Šiuo atžvilgiu svarbi yra ir Įstatymo Nr. 7/1998 3 straipsnio antroji pastraipa, kurioje nustatyta:

„Nepažeidžiant tarptautinių sutarčių ir konvencijų nuostatų, (šis įstatymas) taikomas sutartims, kurioms taikoma užsienio teisė, jeigu prie sutarties prisijungianti šalis yra aiškiai išreiškusi savo sutikimą Ispanijos teritorijoje ir jeigu jos nuolatinė gyvenamoji vieta yra šioje valstybėje.“

24. Komisija tvirtina, kad direktyvos 6 straipsnio 2 dalimi siekiama apsaugoti visus vartotojus visose su pardavėju arba tiekėju sudaromose sutartyse, o iš dalies

pakeisto Bendrojo įstatymo Nr. 26/1984 10a straipsnyje tokia apsauga numatyta tik kai kurių rūšių sutarčių (t. y. Romos konvencijos 5 straipsnio 1 dalyje numatytų sutarčių) atžvilgiu, ir tik kai yra patenkintos tam tikros sąlygos (t. y. reikalaujamos pagal Romos konvencijos 5 straipsnio 2 dalį). Šios sąlygos yra labiau ribojančios nei direktyvos 6 straipsnio 2 dalyje numatyta vienintelė sąlyga, kuri tik reikalauja, kad sutartis būtų „artimai susijusi su valstybių narių teritorija“.

sutarčiai taikytiną teisę, nedingtų direktyvos apsauginis pobūdis. Siekiant šio tikslo, direktyva naudoja platų sąsajos kriterijų: sutartis turi būtų artimai susijusi su valstybės narės teritorija. Bendrojo įstatymo Nr. 26/1984 10 straipsnyje, darant nuorodą į 1980 m. Romos konvencijos 5 straipsnį, iškyla klausimas, ar nėra pažeidžiamas direktyvos tikslas teikti apsaugą.

25. Ispanijos vyriausybės teigimu, iš su vartotojų apsauga nuo nesąžiningų sąlygų susijusių nacionalinių nuostatų nuoseklaus aiškinimo („interpretación integradora“) matyti, kad jos yra imperatyvios. Jos taikomos neatsižvelgiant į tai, kokią sutarčiai taikytiną teisę šalys pasirinko. Šiose nuostatose atsižvelgiama ir į direktyvą, ir į 1980 m. Romos konvenciją. Ispanijos vyriausybė pabrėžia, kad Įstatymo Nr. 7/1998 3 straipsnio antroji pastraipa numato imperatyvų Ispanijos teisės taikymą sutartims, kurioms taikoma užsienio teisė, kai šalis yra išreiškusi savo sutikimą Ispanijos teritorijoje ir kai jos nuolatinė gyvenamoji vieta yra šioje valstybėje. Taigi terminas „artimai susijusi su valstybių narių teritorija“ šiuo atveju reiškia su Ispanijos teise susijusias sutartis.

27. Manau, kad byloje taip ir yra. Direktyvoje taikomas kriterijus, t. y. sutartis turi būti artimai susijusi su valstybės narės teritorija, leidžia taikyti lankstų aiškinimą. Taip yra numatomas nedidelis reikalavimas, kad pasireikštų direktyvos apsauginis poveikis, kai šalys pasirinktų savo sutarčiai taikyti Bendrijai nepriklausančios valstybės teisę. Tačiau dėl Bendrojo įstatymo Nr. 26/1984, iš dalies pakeisto Įstatymu Nr. 7/1998, 10a straipsnio 3 dalyje pateiktų nuorodų nustatomi kriterijai, dėl kurių Ispanijos teisėje neužtikrinamas direktyvos nuostatų įgyvendinimas visais direktyvos 6 straipsnio 2 dalyje numatytais atvejais.

26. Direktyvos 6 straipsnio 2 dalimi siekiama, kad sutarties šalims Bendrijai nepriklausančios valstybės teisę pasirinkus kaip

28. 1980 m. Romos konvencijos 5 straipsnis iš tikrųjų numato vartotojo nuolatinės gyve-

namosios vietos valstybės teisės (imperatyviųjų nuostatų) taikymą neatsižvelgiant į tai, kokią teisę šalys pasirinko, dėl to šis straipsnis nustato šiam taikymui direktyvoje nenumatytas sąlygas. Taigi reikia, kad: a) toje valstybėje prieš sudarant sutartį būtų pateiktas konkretus pasiūlymas ar reklama, ir vartotojas pats toje valstybėje imtųsi visų reikiamų veiksmų sutarčiai sudaryti; b) kita sutarties šalis būtų gavusi užsakymą iš vartotojo toje valstybėje; arba c) pardavėjas surengtų kelionę, siekdamas paskatinti vartotoją sudaryti sutartį. Šie apribojimai susiaurina direktyvos 6 straipsnio 2 dalyje numatytos apsaugos apimtį. Be to, 1980 m. Romos konvencijos 5 straipsnio taikymo sritis apima tik sutartis, paminėtas šio straipsnio 1 dalyje. Nesvarbu, kokia būtų dalykinė šios nuostatos taikymo sritis, direktyva yra skirta visoms vartotojo su pardavėju ar tiekėju sudarytoms sutartims, todėl negalima atmesti galimybės, kad tam tikros sutarčių kategorijos neteisėtai pašalinamos iš 10a straipsnio trečiosios pastraipos taikymo srities.

tims. Joje numatytos dvi ribojančios sąlygos, nesuderinamos su direktyvos apsaugos sistema. Iš tikrųjų nagrinėjamu atveju taip pat taikomos kumuliacinės sąlygos, t. y., viena vertus, vartotojo nuolatinė gyvenamoji vieta turi būti Ispanijos teritorijoje ir; kita vertus, reikia jo sutikimo. Šie reikalavimai taip pat riboja direktyvos 6 straipsnio 2 dalies teikiamą apsaugą.

30. Pagaliau dėl Ispanijos vyriausybės argumento, kad direktyvos tikslas gali būti pasiektas sistemingai ar bendrai aiškinant atitinkamas Ispanijos teisės nuostatas, reikia nurodyti Teisingumo Teismo su šia direktyva susijusią praktiką⁸. Ji aiškiai rodo, kad teisės, kurias asmenys įgyja pagal direktyvą, nacionalinėje teisėje turi būti įtvirtintos aiškiai ir tiksliai. Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, direktyvos 6 straipsnio 2 dalies atveju taip visiškai nėra.

29. Dėl Ispanijos vyriausybės nuorodos į Įstatymo Nr. 7/1998 3 straipsnio trečiąją pastraipą taip pat pažymėtina, kad ši nuostata susijusi išimtinai su bendrosiomis sutarčių sąlygomis ir todėl nėra konkrečiai susijusi su vartotojams taikytinomis sutar-

31. Todėl antrasis Komisijos kaltinimas taip pat yra pagrįstas.

8 — Minėta 6 išnaša.

IV — Išvada

32. Dėl šių priežasčių Teisingumo Teismui siūlytina:

- Konstatuoti, kad Ispanijos Karalystė, nevysiškai perkeldama 1993 m. balandžio 5 d. Tarybos direktyvos 93/13/EEB dėl nesąžiningų sąlygų sutartyse su vartotojais 5 straipsnį ir 6 straipsnio 2 dalį, neįvykdė įsipareigojimų pagal EB sutartį ir minėtą direktyvą.
- Priteisti iš Ispanijos Karalystės bylinėjimosi išlaidas.